

Vor fi toți oamenii mântuiți? – W. J. O.

În cele ce urmează vrem să ne ocupăm cu unele argumente pe care le aduc adepții învățaturii despre mântuirea tuturor oamenilor.

Trebuie iadul înțeles literalmente sau simbolic?

Deci, și adepții învățaturii despre mântuirea tuturor oamenilor au adus unele argumente „biblice”, pe care le-am enumerat mai înainte. Parțial am încercat să le combatem, dar unora din ele trebuie să le acordăm mai multă atenție. În primul rând este argumentul, că Scriptura vorbește despre iad exclusiv într-o vorbire simbolică, așa că din acest mod de vorbire nu avem voie să tragem concluzia despre existența unei pedepse veșnice în iad.

Această afirmație însă se bazează pe lipsa de diferențiere a două puncte de vedere, și anume, în primul rând, felul în care Scriptura vorbește despre existența iadului ca atare și, în al doilea rând, felul cum este descris iadul cu chinurile lui. Toată problema constă în aceea, că Scriptura vorbește despre iad *în adevăratul sens al cuvântului*, însă îl descrie (cu adevărat) în vorbire *simbolică*. Ea vorbește despre iad într-un fel așa de exact, cum vorbește despre cer, însă în vorbire simbolică, ca de exemplu despre Ierusalimul ceresc. Căci noi cu greu putem presupune că acolo vor fi literalmente porți de mărgăritar și străzi de aur! Cu toate acestea nici un credincios fidel Bibliei nu va ajunge din cauza aceasta la părerea că acest Ierusalim ceresc ca atare (în viitor) nu va exista realmente! Atât realitatea existenței cerului, cât și a iadului *trebuie* să ne fie descrise într-o vorbire simbolică, aceasta înseamnă împrumutată de la realitatea pământească, căci altfel noi nu ne-am putea face nici o imagine despre acestea. Dar aceasta nu slăbește câtuși de puțin faptul că cerul și iadul *ca atare* sunt locuri care există literalmente. Astfel Scriptura vorbește despre un loc real, în care cei necredincioși vor fi trimiși pentru totdeauna. Faptul că chinurile celor pierduți ne pot fi descrise exclusiv în sens figurat nu anulează cu nimic realitatea acestor chinuri.

Este mântuirea pentru toți oamenii?

Deosebit de însemnate sunt însă argumentele cu care prin referire la Scriptură se afirmă că Dumnezeu vrea ca toți oamenii să fie mântuiți, că Hristos a murit pentru toți oamenii, și în cele din urmă realmente totul va fi restabilit. Este adevărat că la citirea superficială pare să fie așa, că adepții învățaturii despre mântuirea tuturor oamenilor găsesc aici un suport considerabil puternic. Să redăm mai întâi locurile din Scriptură cele mai importante, despre care este vorba.

a) „Dumnezeu vrea ca toți oamenii să fie mântuiți”

- 1 Timotei 2,3b-4: „Dumnezeu, Mântuitorul nostru, care dorește (*vrea*) ca toți oamenii să fie mântuiți”;
- 2 Petru 3,9: „Domnul ... are o îndelungă răbdare față de voi și dorește (*vrea*) ca niciunul să nu piară, ci toți să vină la pocăință.”

b) „Hristos a murit pentru toți oamenii”

- Ioan 1,29: „Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii”;
- 2 Corinteni 5,14b.15a: „... dacă unul a murit pentru toți ... Și El a murit pentru toți.”
- 1 Timotei 2,5-6a: „Căci este un singur Dumnezeu și un singur Mijlocitor între Dumnezeu și oameni: Omul Hristos Isus, care S-a dat pe Sine Însuși ca preț de răscumpărare pentru toți”;
- Evrei 2,9: „... pentru ca, prin harul lui Dumnezeu, El să guste moartea pentru toți”;
- 1 Ioan 2,2: „El este ispășirea pentru păcatele noastre; și nu numai pentru ale noastre, ci și pentru ale întregii lumi”.

c) „Mântuirea este dăruită tuturor oamenilor”

- Ioan 3,17: „Căci Dumnezeu n-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca lumea să fie mântuită prin El”;
- Ioan 4,42: „Acesta este în adevăr Hristosul, Mântuitorul lumii” (compară cu 1 Ioan 4,14);
- Ioan 12,47: „Căci Eu n-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea”;
- Romani 3,23a.24a: „căci toți au păcătuit ... fiind îndreptățiți fără plată, prin harul Său”;
- Romani 5,18.19: „Astfel, deci, după cum printr-o singură greșeală a venit condamnarea peste toți oamenii, tot așa, printr-o singură faptă de dreptate a venit către toți oamenii o îndreptățire a vieții. Căci după cum, prin neascultarea unui singur om, cei mulți au fost făcuți păcătoși, tot așa, prin ascultarea unui singur om, cei mulți vor fi făcuți drepti.”;
- Romani 11,32: „Fiindcă Dumnezeu a închis pe toți în neascultare, ca să aibă milă de toți”;
- 1 Corinteni 15,22: „în Hristos toți vor fi făcuți vii”;
- 2 Corinteni 5,19: „Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine”;
- 1 Timotei 4,10: „Dumnezeul cel viu, care este Mântuitorul (sau Salvatorul, Susținătorul) tuturor oamenilor și mai ales al celor credincioși”;
- Tit 2,11: „Harul lui Dumnezeu, care aduce mântuire pentru toți oamenii, s-a arătat”.

d) „Dumnezeu va restabili în Hristos toate lucrurile”

- Faptele Apostolilor 3,21: „pe care cerul trebuie să-L primească până la timpurile restabilirii tuturor lucrurilor”;
- 1 Corinteni 15,28: „pentru ca Dumnezeu să fie totul în toți”;
- Efeseni 1,10: „spre a uni în Hristos toate lucrurile care sunt în ceruri și lucrurile care sunt pe pământ”;
- Filipeni 2,10.11: „pentru ca în Numele lui Isus să se plece orice genunchi al celor din ceruri, de pe pământ și de sub pământ, și orice limbă să mărturisească, spre slava lui Dumnezeu Tatăl, că Isus Hristos este Domn”;
- Coloseni 1,20: „și prin El să împace toate lucrurile cu Sine, atât lucrurile de pe pământ cât și lucrurile din ceruri”;

- Apocalipsa 5,13: „Și pe toate făpturile care sunt în cer, pe pământ, sub pământ, pe mare și tot ce se află în aceste locuri, le-am auzit zicând: „A Celui ce stă pe scaunul de domnie și a Mielului să fie binecuvântare, cinste, slavă și stăpânire în vecii vecilor!”;
- Apocalipsa 21,5: „Cel care stătea pe scaunul de domnie a zis: „Iată Eu fac toate noi””.

Dacă acum ne ocupăm detaliat cu aceste locuri din Scriptură, trebuie mai întâi să constatăm, că niciunul din ele nu contrazice direct gândul referitor la o pedeapsă veșnică în iad. De asemenea niciunul din aceste locuri nu învață, că această pedeapsă este limitată în timp, sau că cei care sunt trimiși acolo, după un anumit timp se vor pocăi și vor fi salvați. Și tot așa, din ele nu rezultă direct, că după moarte există ceva asemănător unei „a doua șansă” (dimpotrivă; vezi Evrei 9,27) sau că după un timp după moarte s-ar mai putea întoarce la Dumnezeu. Aceasta ar trebui să spună ceva acelora care din locurile din Scriptură numite mai sus deduc repede, că în final toți oamenii, care au trăit vreodată, vor fi mântuiți. *Ei nu pot să evite mărturia biblică, că există o pedeapsă veșnică în iad.* În acest sens trebuie explicate textele de mai sus.

Desigur, s-ar putea afirma și contrariul. S-ar putea spune, că locurile din Scriptură de mai sus arată fără echivoc, că în final toți oamenii vor fi mântuiți, și de aceea locurile care par să vorbească despre pedeapsa veșnică în iad trebuie interpretate în acest sens. Cine argumentează în felul acesta dă peste cap toate dovezile, ceea ce la prima vedere dă naștere la o situație de impas; căci aici pare să fie două grupe de locuri din Scriptură care stau în totală contradicție unul cu altul. O grupă învață despre pedeapsa veșnică în iad pentru cei necredincioși, cealaltă învață despre mântuirea în cele din urmă a tuturor oamenilor. Fiecare, care tratează cu seriozitate toată Scriptura, trebuie deci să aleagă, mai întâi care din cele două grupe este valabilă pentru el, și apoi să încerce „să elimine” pe una în lumina celeilalte.

Voia lui Dumnezeu

În ceea ce privește locurile din Scriptură de la punctul a), noi citim realmente în 1 Timotei 2,4 și în 2 Petru 3,9, că Dumnezeu vrea, ca toți oamenii să fie mântuiți, respectiv să se întoarcă la Dumnezeu (să vină la pocăință). Deci, așa s-ar putea întreba, cine va putea vreodată să se împotrivescă voii lui Dumnezeu (compară cu Romani 9,19)? Dacă Dumnezeu vrea aceasta, atunci toți oamenii *vor fi* mântuiți, nu-i așa? Dacă un om în viața *aceasta* nu se întoarce la Dumnezeu, nu va purta Dumnezeu cu certitudine grijă, ca după aceea să aibă totuși loc întoarcerea lui?

Acesta pare într-adevăr să fie un argument puternic. Dar marea întrebare este, în ce sens se vorbește aici de voia lui Dumnezeu. Din Scriptură se poate vedea o diferență clară între două feluri de voie a lui Dumnezeu.

- a) Mai întâi este acea voie a Sa, căreia nimeni nu i se poate împotrivi, aceasta înseamnă voia lui Dumnezeu suverană, absolută. Această voie are a face cu *planul* lui Dumnezeu. Aici totul este mai dinainte exact stabilit, și anume total independent de voia și de responsabilitatea omului. Exemple în acest sens găsim în Galateni 1,4 și Efeseni 1,5.9.11; compară și cu Romani 9,16.18: „Așadar, nu depinde nici de cine vrea, nici de cine aleargă, ci de Dumnezeu care are milă. ... Astfel, El are milă de cine vrea și împietrește pe cine vrea.”

b) În al doilea rând găsim voia lui Dumnezeu, căreia oamenii i se pot împotrivi. Acest fel de voie a lui Dumnezeu are a face cu *căile* Sale, pe care El face cunoscut voia Sa omului, acesta însă, potrivit responsabilității acordate lui, poate să se abată de la ea. Aici voia lui Dumnezeu stă față în față cu voia omului; căci prin păcat el se poate împotrivi voii lui Dumnezeu, aceasta înseamnă, să fie neascultător. Aici s-ar putea vorbi de *voia care dorește* a lui Dumnezeu (compară cu Luca 12,49). Exemplul cel mai elocvent pentru aceasta în legătură cu mântuirea este în evanghelia după Matei 23,37 și Luca 13,34: „De câte ori am dorit să adun pe copiii tăi ... și n-ați vrut!” Aici stă voia „care dorește” a lui Hristos față în față cu revolta păcătoasă a omului, care nu vrea să primească mântuirea oferită. În acest context ne gândim și la locurile în care glasul îmbietor al lui Hristos adresează un apel la voia omului, ca de exemplu în Ioan 7,17 („Dacă voiește cineva să facă voia Lui ...”) și în Apocalipsa 22,17 („Cine vrea să ia apa vieții fără plată!”) În continuare vom reveni la faptul, că Dumnezeu, privind din punctul de vedere al responsabilității omului, „respectă” împotrivirea lui păcătoasă și în cele din urmă arată omului locul unde acesta poate să rămână în veșnicie în această voință păcătoasă a lui aleasă de el.

Pentru toți oamenii?

La punctul b) găsim două locuri care vorbesc despre faptul că Hristos a murit pentru toți (sau; pentru fiecare) – 2 Corinteni 5 și Evrei 2. De aceste două afirmații se leagă două întrebări:

- a) Înseamnă „toți” sau „fiecare” aici toți oamenii, care au trăit vreodată, sau are un înțeles restrâns?
- b) Înseamnă cu adevărat faptul că Hristos a murit pentru toți și că toți vor fi mântuiți?

Prima întrebare se pune și cu privire la alte locuri din Scriptură. Totdeauna trebuie să ne întrebăm care este dimensiunea exactă a acestei expresii „toți” în fiecare text în parte. Așa pare ea în Evrei 2 să aibă un înțeles general, însă acolo nu este clar, dacă „toți” sau „fiecare” trebuie să se spună. Dacă „toți” este redarea corectă, aceasta înseamnă „toate lucrurile”, și vom vedea îndată că aceasta nu include în mod necesar pe „toți oamenii”.

În 2 Corinteni 5 nu este sigur dacă „toți” are un înțeles general, deoarece în continuare în versetul 15 se spune: „... pentru ca cei care trăiesc să nu mai trăiască pentru ei înșiși, ci pentru Cel care a murit și a înviat pentru ei.” Din aceasta s-ar putea deduce, că Hristos a murit numai pentru aceia, care realmente vin la viața nouă. Expresia „cei care trăiesc” pare să arate o categorie care se deosebește de „cei care sunt încă morți”.

În legătură cu aceasta este foarte clar, că teologia reformată prin noțiunea „toți” atât aici cât și în multe alte locuri din Scriptură pornește de la ideea, că aici este vorba de „toți aleși”. Aceasta pare într-adevăr exagerat, dar este cel puțin o soluție a întrebarea doctrinară grea, referitoare la dimensiunea lucrării de răscumpărare făcută de Hristos. Pe parcursul timpului s-au manifestat diferite puncte de vedere:

1. Hristos a murit numai pentru cei aleși și a ispășit numai păcatele lor. De aceea cei care nu sunt aleși sunt pierduți pentru totdeauna, deoarece pentru păcatele lor nu s-a făcut nici o ispășire.

2. Hristos a murit pentru toți oamenii. Practic aceasta înseamnă, că mântuirea poate fi oferită tuturor oamenilor; este responsabilitatea omului ca el să decidă dacă primește sau nu această mântuire. Pe de altă parte Hristos a ispășit realmente păcatele numai ale acelor care se întorc realmente la Dumnezeu, respectiv celor care au fost aleși de Dumnezeu; aceasta este partea planului suveran veșnic al lui Dumnezeu.
3. Hristos a murit pentru toți oamenii, respectiv în principiu a purtat păcatele tuturor oamenilor însă această ispășire este socotită efectiv omului, dacă el se întoarce la Dumnezeu. Dacă nu face aceasta, atunci păcatele lui nu sunt realmente ispășite, și el va fi judecat veșnic după faptele lui.
4. Hristos a murit pentru toți oamenii, respectiv a purtat păcatele tuturor oamenilor și efectiv le-a și ispășit, așa că aceia care nu se întorc la Dumnezeu, nu vor pieri din cauza păcatelor lor, ci din cauza necredinței lor.
5. Ultima „soluție” este aceea a învățaturii despre mântuirea tuturor oamenilor: Hristos a ispășit realmente păcatele tuturor oamenilor, așa că în final toți oamenii vor fi realmente mântuiți.

Nu este intenția mea să discut aici toate aceste puncte de vedere. Prin această enumerare doresc numai să arăt, că este foarte greu să vezi multele locuri din Scriptură referitoare la această temă în contextul lor adevărat și să înțelegi corect învățătura biblică despre împăcare. Însă prin aceasta spun totodată că nu se poate accepta ca din aceasta să se deducă învățătura despre mântuirea tuturor oamenilor. Cine face aceasta, evident acela încă nu s-a gândit niciodată la greutățile legate de această deducție. În orice caz, un lucru este de neclintit: *niciunul din aceste locuri nu spune suficient de clar, că în final toți oamenii vor fi mântuiți.* Desigur noi vom studia aceasta în continuare, dar în orice caz aici constatăm, că dacă ar fi corect, că Hristos a murit pentru toți oamenii (ceea ce nu este clar de neclintit!), aceasta nu înseamnă în mod necesar, că de aceea toți oamenii vor fi mântuiți. O astfel de concluzie extinsă ar trebui să fie confirmată de alte locuri din Scriptură.

Din categoria b) rămân trei locuri pe care noi trebuie să le studiem mai îndeaproape.

Ioan 1,29 spune că Mielul lui Dumnezeu ridică păcatul lumii. Mulți citesc acest verset așa ca și cum aici s-ar spune „păcatele lumii”. În această situație atunci aici nu s-ar putea citi altfel decât „păcatele tuturor oamenilor”. Dar chiar dacă și atunci când acolo ar spune că Hristos a ridicat păcatele tuturor oamenilor, aceasta încă nu ar fi o dovadă pentru învățătura despre mântuirea tuturor oamenilor, ci ar fi cel mult un argument pentru „împăcarea generală”, aceasta înseamnă pentru învățătura, că Hristos într-adevăr a purtat păcatele tuturor oamenilor, însă aceia care nu cred aceasta vor merge totuși la pierzare. Dar nu se spune „păcate” ci „păcat”. Din contextul frazei se poate la fel de clar deduce, că Hristos va îndepărta *puterea păcatului* din cosmos (aceasta înseamnă din lume sau tot universul). În acest caz prin „lume” se înțelege „toate lucrurile” (nu „toți oamenii!”). La această temă vom reveni la studiul capitolului 1 versetul 20 din epistola către Coloseni.

1 Timotei 2,6 spune, că Hristos S-a dat ca preț de răscumpărare „pentru toți”. Mai întâi avem iarăși a face cu întrebarea, dacă cu adevărat este de neclintit, că aici este vorba de „toți oamenii, care au trăit vreodată sau vor trăi”. Dacă se presupune aceasta, atunci apare a doua întrebare: Care este dimensiunea și însemnătatea cuvântului scurt „pentru” (în greacă *hyper*), folosit aici? Acest loc ne amintește nemijlocit de Matei 20,28 și Marcu 10,45: „Fiul Omului a venit ... să-Și dea viața ca preț de răscumpărare pentru (în limba greacă: *anti*) mulți.” Noi

putem să punem întrebarea și altfel: Care este diferența între „pentru” (*hyper*) toți” și „pentru (*anti*) mulți”? Deci, *anti* înseamnă „în loc de” și *hyper* înseamnă „a se întinde spre” în sensul unei oferte. Aceasta înseamnă deci pentru înțelesul din 1 Timotei 2, că Hristos a plătit un preț de răscumpărare, a cărui valoare este valabilă pentru toți oamenii. Și pentru Matei 20 (și Marcu 10) înseamnă, că prețul de răscumpărare, pe care l-a plătit Hristos, este efectiv în favoarea numai a unei grupe limitate, numită aici prin „mulți”. Suntem conștienți că aceasta este o explicație omenească. Dar este cel puțin o explicație, care arată diferența între prepozițiile din limba greacă și între „mulți” și „toți”. Preferăm totuși această explicație față de aceea a învățaturii despre mântuirea tuturor oamenilor, care din două expresii practic face una singură.

Mai avem și locul din 1 Ioan 2. Și aici ne limităm la întrebările strict necesare. În acest loc se spune că Hristos este ispășire pentru păcatele „noastre”, aceasta înseamnă desigur pentru păcatele tuturor credincioșilor. Dar textul nu spune neapărat că Hristos a ispășit păcatele tuturor oamenilor. În primul rând se poate într-adevăr traduce „pentru ale întregii lumi”, dar și „pentru toată lumea”, și în acest caz „lumea” poate însemna același lucru cum am văzut mai înainte în legătură cu Ioan 1,29. În al doilea rând: chiar dacă s-ar citi „ispășire pentru păcatele lumii întregi”, prin aceasta nu se spune obligatoriu, că toate păcatele au fost efectiv ispășite, respectiv că deci nimeni nu ar mai putea merge la pierzare din cauza păcatelor sale. Și aici este iarăși vorba de dimensiunea exactă și înțelesul cuvântului folosit în limba greacă pentru prepoziția „pentru” (aici este un alt cuvânt: *peri*). Dar nici aici nu trebuie să ne ocupăm mai mult cu aceasta. Este suficient să spunem că 1 Ioan 2 nu neapărat învață că păcatele tuturor oamenilor au fost realmente ispășite (și de aceea ei nu vor mai putea fi judecați).

Vor fi toți oamenii îndreptățiți?

Ajungem acum la locurile citate la punctul c): „Mântuirea este dăruită tuturor oamenilor”. Vrem să privim succesiv mai îndeaproape aceste locuri din Scriptură.

- Ioan 3,17; 4,42; 12,47 și 1 Ioan 4,14 nu spun că toată lumea va fi efectiv mântuită, ci redau exclusiv intenția lui Dumnezeu respectiv a lui Hristos în această privință. Aici ne putem iarăși gândi la ceea ce am spus mai înainte despre voia „care dorește” a lui Dumnezeu.

- Romani 3,23 este (împreună cu 11,32) probabil argumentul „cel mai puternic” al învățaturii despre mântuirea tuturor oamenilor. Aici însă este clar și precis, că „toți” au păcătuit – și aceasta poate însemna numai: „toți oamenii, care au trăit vreodată sau vor mai trăi” – și sunt îndreptățiți fără plată! *Stă* aici că toți oamenii vor fi mântuiți pentru veșnicie? Nu, aceasta nu stă scris aici. Îndreptățirea în versetele 21-31 este de cel puțin de nouă ori legată de aceeași *condiție*; și anume *credința*. Exprimat altfel: contextul arată clar că „toți” vor fi îndreptățiți *numai dacă* au crezut. Nu este nimic în acest pasaj sau în alte locuri din Scriptură, care să facă aluzie la faptul că realmente în final toți oamenii *vor veni la credință*. Mai mult chiar, ele învață că îndreptățirea este într-adevăr pentru toți oamenii, dar ele nu spun că toți vor avea realmente parte de ea, deoarece ei vin la credință.

Unii comentatori văd următoarele două puncte de vedere în versetul 22: „...dreptatea lui Dumnezeu, prin credința în Isus Hristos, către toți și peste toți cei care cred”. Prin expresia „către toți și peste toți” vor să spună că aici pe de o parte se vede oferta harului

(„către toți” = toți oamenii) și pe de altă parte primirea acesteia („peste toți cei care cred”).

De altfel din context rezultă un al doilea motiv pentru care „toți” din versetul 24 nu înseamnă „toți, fără nici o excepție”. Se spune „toți fără deosebire” (compară cu versetul 22b), ceea ce este cu totul altceva. Toată expunerea apostolului Pavel este îndreptată spre a clarifica, că poziția *morală* a iudeului înaintea lui Dumnezeu este aceeași cu a unui păgân. Cu toate privilegiile *exterioare* ale iudeului, acesta era prin natura lui tot așa de păcătos ca un păgân și tot așa de dependent de harul lui Dumnezeu, care pe baza credinței este dăruit. Privit în această lumină versetul 23 și următoarele pot fi redată cam așa: „Căci amândoi (iudeii și păgânii) au păcătuit ... și amândoi pot fi îndreptățiți fără plată numai prin harul lui Dumnezeu, prin răscumpărarea, pe care a făcut-o Hristos Isus și care devine partea atât a iudeului cât și a păgânului numai pe baza credinței.”

- Romani 5,18 și versetele în continuare este un exemplu bun pentru cele două aspecte numite. În versetul 18 este vorba de oferta harului, citim acolo despre „toți oamenii”, și Pavel folosește prepoziția „către”: „printr-o singură faptă de dreptate a venit *către toți oamenii* o îndreptățire a vieții”, aceasta înseamnă că toți oamenii pot profita de îndreptățirea lucrată prin Hristos. Rezultatele lucrării Sale sunt suficiente pentru toți oamenii. În versetul 19 este vorba nu de ofertă, ci de primirea efectivă a harului. Este vorba de aceia care efectiv „vor fi făcuți drepti”. Dar aici nu este vorba de „toți oamenii”, ci „de mulți”. Cu siguranță această expresie *ar putea* cuprinde pe toți oamenii – în versetul 19a este așa – dar *nu trebuie* neapărat să fie așa. Dimpotrivă, diferența, pe care apostolul o face aici între „toți oamenii” și „cei mulți”, este foarte clară. În versetul 18 el se referă de două ori la toată omenirea, dar în versetul 19 el pune, ca să zicem așa, două familii față în față: „cei mulți”, care aparțin familiei primului Adam și „cei mulți”, care aparțin ultimului Adam. Dar și aici repetăm, că este foarte posibil ca cineva să nu fie de acord cu această interpretare. Dar în orice caz este o interpretare care face atât diferența între „toți” și „mulți”, cât și diferențele în structura frazelor, în timp ce învățătura despre mântuirea tuturor oamenilor atribuie ambelor versete 18 și 19 aceeași interpretare, fără să țină seama de aceste diferențe.

- Cu privire la Romani 11,32 putem spune pe scurt, deoarece acest verset este pe deplin comparabil cu Romani 3,23. Exact așa cum am făcut deja la studiul acestei teme, pe baza argumentelor numite putem reda următoarea traducere întrucâtva liberă a acestui verset: „Căci Dumnezeu a inclus pe amândoi (atât pe iudei cât și pe păgâni) în necredință, pentru ca El să poată arăta față de amândoi, fără deosebire, aceeași îndurare, în orice caz sub condiția credinței, care este opusul necredinței” (compară cu versetul 30 și următoarele). Și aici rezultă clar din context că și pentru versetul 32 este valabilă condiția credinței.

- 1 Corinteni 15,22 spune într-adevăr, că în Hristos toți oamenii vor fi făcuți vii, dar nimic din această secțiune nu ne dă dreptul să afirmăm că aici este vorba de mântuire. Această „facere viu” stă în legătură cu învierea. Deci, orice creștin știe, că în cele din urmă toți morții vor învia; dar există o „înviere a vieții” și o „înviere a judecării” (Ioan 5,29), o înviere spre mântuire și o înviere spre condamnare. Dar, spune învățătura despre mântuirea tuturor oamenilor, nu face tocmai Ioan 5 clar, că numai învierea credincioșilor este o înviere *spre viață*? Când apoi în 1 Corinteni 15 se spune că toți

oamenii vor fi făcuți vii, nu înseamnă atunci aceasta că aceia care vor învia pentru judecată în cele din urmă vor primi totuși viața? Nu numește Apocalipsa 20 pe aceia care înviază pentru judecată ca „morți”? Nu trebuie atunci să se presupună că facerea lor vii în sensul din 1 Corinteni 15 va avea loc mai târziu?

Răspunsul simplu la aceste întrebări stă în Apocalipsa 20,5: „Ceilalți morți nu au înviat până nu s-au sfârșit cei o mie de ani.” Desigur cu acest loc sunt legate tot felul de greutăți, ca de exemplu întrebarea, când se vor sfârși acești „o mie de ani”, și dacă toți morții vor învia în același timp sau cei care au murit în necredință vor învia abia o mie de ani mai târziu. Dar aceasta nu schimbă cu nimic lucrurile referitoare la această temă. Este vorba că această înviere după cei „o mie de ani” cuprinde în orice caz și pe cei necredincioși. Ei sunt numiți într-adevăr și după învierea lor tot „morți”, dar această înviere nu este numită cu nimic mai puțin o „facere viu”. „Facerea viu” are în mod obișnuit două înțelesuri: expresia se poate referi la trupul fizic de la înviere, fie că este vorba de credincioși sau de necredincioși (acesta este înțelesul din 1 Corinteni 15,22 și Apocalipsa 20,5), sau ea poate sta în legătură cu viața nouă a nașterii din nou (compară cu Efeseni 2,5; Coloseni 2,13). În 1 Corinteni 15 nu este nimic care să ne facă să ne gândim la ultima, ci cu totul dimpotrivă.

- 2 Corinteni 5,19 spune că Dumnezeu era în Hristos, împăcând lumea cu Sine Însuși. Aici nu se spune că Dumnezeu a împăcat lumea cu Sine, așa cum mulți comentatori citesc mult prea repede. De fapt, chiar dacă aceasta ar sta așa scris acolo, trebuie totuși explicat mai detaliat, că aici este vorba de mai mult decât că Dumnezeu a creat numai o împăcare a lumii, că aici este vorba mai mult decât numai de o ofertă generală a harului (compară cu ce s-a spus mai înainte cu privire la 1 Ioan 2,2). Dar ce spune acolo este că Dumnezeu „era în Hristos împăcând”. Când Hristos a fost pe pământ, Dumnezeu a întins lumii în mod deosebit mâna împăcării, așa cum după aceea El a pus în mâna slujitorilor Săi acest „cuvânt al împăcării” (versetul 19 și următoarele). Faptul că și aceștia încă mai ies să predice Cuvântul, pentru ca oamenii să devină împăcați, arată că nu toată lumea a fost încă împăcată (și de fapt nici nu va fi).

- În 1 Timotei 4,10 cuvântul tradus prin „Mântuitor” înseamnă realmente „Mântuitor” sau „Salvator”. Acolo se spune deci că Dumnezeu este „Mântuitorul tuturor oamenilor”. Dar ce înseamnă atunci ceea ce urmează: „... mai ales al celor credincioși”? Dăruiește Dumnezeu mântuirea veșnică celor necredincioși, dar în mod deosebit celor credincioși? Ce să înțelegem prin aceasta? Salvează Dumnezeu chiar și pe oamenii care niciodată, nici măcar în veșnicie, nu vor să vină la credință? Și atunci în ce privință salvează El „mai ales” pe credincioși? După cât știu eu, aici pot fi numai două alternative: ori cuvântul corespunzător din limba greacă înseamnă aici „Păstrător”, în sensul că aici este vorba exclusiv de previziunea lui Dumnezeu, de grija Sa pentru toate creaturile Sale. Ori aici este într-adevăr vorba de mântuirea veșnică, însă atunci în sensul: Dumnezeu este în principiu Mântuitorul tuturor oamenilor (aceasta înseamnă că în principiu toți oamenii pot fi mântuiți), însă efectiv numai al acelor care cred (compară iarăși cu capitolul 2, versetele 4-6).

- Tit 2,11 ne relatează că harul lui Dumnezeu s-a arătat, „aducând mântuire pentru toți oamenii”. Aici nu se spune că toți oamenii vor fi cu adevărat părtași la această mântuire. Iarăși aceasta este un exemplu a ceea ce se numește *oferta* generală a harului, fără ca prin aceasta să se spună că toți oameni vor primi această ofertă.

Toate lucrurile restabilite

La punctul d) („Dumnezeu va restabili în Hristos toate lucrurile”) au fost citate unele locuri din Scriptură care vorbesc despre restabilirea finală a „tuturor lucrurilor” sau „a tuturor” (în limba greacă același cuvânt). Aceste locuri sunt Efeseni 1,10; Coloseni 1,20 și Apocalipsa 21,5. În Faptele Apostolilor capitolul 3 această expresie este: „restabilirea tuturor lucrurilor”. Însă nu se poate vedea dacă cuvântul se referă la lucruri sau la ființe. De aceea acolo se poate citi și: „restabilirea tuturor oamenilor”, dar aceasta din cauza altor trei locuri nu este foarte probabil să fie așa. În orice caz nimeni nu poate dovedi că în Faptele Apostolilor *trebuie* să se spună „toți oamenii”; prin aceasta acest text nu poate fi folosit ca argument pentru învățătura despre mântuirea tuturor oamenilor. Noi considerăm că dacă citim „toate lucrurile”, aceasta nu este același cu „toți oamenii”, sau cuprinde numai pe „toți oamenii”.

Realmente aceasta devine clar și din context. În Faptele Apostolilor 3 venirea acestor timpuri de restabilire, respectiv de readucere la viață sunt făcute dependente de pocăință și întoarcere la Dumnezeu (versetul 19). Deci marea restabilire însăși nu conține această întoarcere la Dumnezeu și nici nu conduce la o întoarcere la Dumnezeu generală, ci ea *urmează acesteia* (aceasta este aici întoarcerea la Dumnezeu a lui Israel). Întoarcerea la Dumnezeu a unei grupe de *oameni* conduce la restabilirea tuturor *lucrurilor*. Aceeași diferență o găsim și în celălalt loc citat. În Efeseni 1,10 și versetele următoare, „toate lucrurile”, care vor fi unite sub Hristos, sunt diferențiate de credincioși, care sunt moștenitori împreună cu Hristos. Ele sunt deci subordonate și celor credincioși, și de aceea ele nu-i pot include și pe ei. În Coloseni 1,20-22 împăcarea „tuturor lucrurilor” este de asemenea diferențiată de credincioși. *Curând* „toate lucrurile” din univers vor fi restabilite, dar pentru „voi” aceasta este *deja acum* așa. Dumnezeu explică în Apocalipsa 21,5 că El face „toate lucrurile” noi, dar în versetul 8 cei necredincioși sunt categoric excluși de la aceasta: „*Dar* cât despre fricoși, necredincioși ... partea lor este în iazul care arde cu foc și cu pucioasă, adică moartea a doua.” Împăcarea sau înnoirea „tuturor lucrurilor” în cer și pe pământ include curățirea universului, pentru ca să vină un cer nou și un pământ nou (compară contextul din Apocalipsa 20,11; 21,1.5). În această lumină poate atunci să fie înțeles și 1 Corinteni 15,28: „Dumnezeu va fi totul în toți (sau în toate)”. Compară în privința aceasta Efeseni 1,23 și Coloseni 3,11, unde Pavel folosește aceeași expresie în legătură cu Hristos. El se referă la o anumită plinătate, care este greu de definit. Însă în orice caz nu este nici un motiv ca să ne gândim aici la împăcarea tuturor oamenilor. Expresia poate fi tradusă la fel de bine prin „totul în toți”. Felul de exprimare în 1 Corinteni 15 stă pe deplin pe aceeași linie cu Apocalipsa 21,5: „Iată, Eu fac toate noi”. În versetul 8 se spune însă despre cei pierduți categoric altceva. Și argumentul, că potrivit cu versetul 26 „vrășmașul cel din urmă care va fi nimicim va fi moartea” și că de aceea și moartea a doua va avea cândva sfârșit, nu este potrivit. Nimicirea morții este descrisă mai detaliat în Apocalipsa 20,14. Acolo se spune: „Și moartea și locuința morților au fost aruncate în iazul de foc. Iazul de foc este moartea a doua.” Deci moartea *trupească* are un sfârșit (compară cu versetul 5 și următoarele și versetele 11-14!), prin aceea că ea (exprimat simbolic!) va fi „aruncată” în „moartea a doua”, moartea veșnică. Mai rămâne Filipeni 2,10 și versetele următoare și Apocalipsa 5,13, care sunt foarte asemănătoare. Aici vedem că „toate creaturile” din toate domeniile de domnie ale lumii create se vor pleca înaintea lui Hristos, vor recunoaște domnia Lui și vor onora pe Dumnezeu. Noi credem că nu este nici un motiv să delimităm expresia „toate creaturile” respectiv „fiecare creatură”. Întrebarea este aici însă,

dacă această îngenunchere înaintea lui Hristos trebuie să însemne în mod necesar că este vorba de creaturi *înțoarse la Dumnezeu*. În Filipeni 2 este de fapt vorba de un citat din Isaia 45,23, unde Dumnezeu într-adevăr face tuturor popoarelor o ofertă de har (versetul 22), însă în același timp face cunoscut că în orice caz *toți* se vor pleca înaintea Lui, indiferent dacă ei primesc sau nu această ofertă.

În Romani 14,11 este citat același cuvânt din Isaia. Acolo este pus în legătură cu responsabilitatea noastră înaintea scaunului de judecată al lui Dumnezeu. Deci, noi știm, că odată *toți* oamenii trebuie să fie arătați (descoperiți, dați pe față) înaintea acestui scaun de judecată (vezi 2 Corinteni 5,10; Matei 25,31 și versetele următoare; Apocalipsa 20,11-15), atât cei credincioși, cât și cei necredincioși. Din Romani 14 rezultă apoi, că *toți*, atât credincioșii cât și necredincioșii, vor trebui să-și plece genunchii înaintea lui Dumnezeu, respectiv lui Hristos. Aceasta nu are nimic a face cu întoarcerea lor la Dumnezeu, ci arată simplu, că și necredincioșii, împotriva voii lor, constrânși, vor recunoaște odată domnia lui Hristos și a lui Dumnezeu, da, vor trebui să I se închine. Dar nu se găsește nimic în aceste locuri din Scriptură, care ne constrânge să presupunem că aceasta va avea loc la toți din inimă.

O ilustrare a acestui fapt găsim la David. Citim în Psalmi, că *toți* vrăjmașii lui s-au plecat înaintea lui și i-au adus onorare, dar aceasta a avut loc în chip „lingușitor” (Psalm 18,44; 81,15). Citim aceasta în Psalmul 66,3 și în legătură cu Domnul: „Cât de înfricoșătoare sunt lucrările Tale! Pentru mărimea puterii Tale, vrăjmașii Tăi Te lingușesc.” Și În Mica 7,16 și versetele următoare se spune: „Popoarele vor vedea lucrul acesta și se vor rușina pentru toată puterea lor ... vor ieși tremurând ca reptilele pământului, afară din cetățuile lor, se vor întoarce pline de frică la Domnul, Dumnezeul nostru și se vor teme de Tine.”